

L'HIMÀLAIA CREATIU DE L'ARTISTA

Els anys salvatges de Dylan

Una antologia documenta el període 1965-1966, en què el cantautor va arribar al seu cim creatiu ≡ Els 18 discos de l'edició per a col·leccionistes són un festí per a dylanòmans

RAFAEL TAPOUNET
BARCELONA

El 13 de gener de 1965, Bob Dylan va arribar a l'Estudi A de Columbia, a Nova York, per protagonitzar la primera de les sessions de les quals sortiria el disc *Bringing it all back home*. En només un dia va gravar 10 cançons completes i diversos esbossos, tocant ell sol i alternant la guitarra acústica, el piano i l'harmònica. El 29 de juliol de 1966, va estavellar la seva moto Triumph Tiger 100 a prop de casa seva, a Woodstock, i es va trencar diverses vèrtebres. Per recuperar-se, es va imposar un retir tan forçós com anhelat.

En els 19 mesos que van transcórrer entre les dues dates, Robert Allen Zimmerman va dinamitar completament l'escena folk, va posar els fonaments i les parets mestres del rock modern i va gravar tres discos d'importància majúscula. Van ser 563 dies d'inspiració salvatge que ara queden atrapats a l'antologia *The Cutting Edge 1965-1966*, el volum 12 de la sèrie *Bootlegs*. Un tast suculent per a qualsevol aficionat seriós. Un festí viking per a dylanòmans.

En aquest curt període que inclou la col·lecció van néixer, a més del citat *Bringing it all back home* (el pont que va portar Dylan del folk i les camises de llenyataire al rock'n'roll i les caçadores de cuir), dues obres mestres incontestables més del

cantautor: *Highway 61 revisited* i el doble àlbum *Blonde on blonde*. Una proesa, es miri com es miri. Seria com coronar el Tourmalin, l'Alpe d'Huez i el Mortirolo en una mateixa etapa i amb una bicicleta de passeig. Una ratxa d'exuberància creativa sense comparació en la música popular contemporània (la clàssica és un altre món; Mozart només va necessitar un estiu per compondre les seves tres últimes simfonies).

La transformació de Dylan els anys 1965 i 1966 no va ser només

estètica o musical. En les seves lletres, va deixar d'ocupar-se de qüestions específiques per submergir-se en un torrent d'imatges i associacions difícils de copsar però amb un gran poder evocador.

EL VÒMIT RÍTMIC // Ell mateix va mirar d'explicar-ho, a la seva manera fugissera i enigmàtica, en una cèlebre entrevista que va concedir a Nat Hentoff, de *Playboy*, el març del 1966. «El que escric ara no ho hauria pogut escriure abans. [Abans] els cançons solien ser sobre el

que sentia i veia. Res del meu propi vòmit rítmic hi tenia cabuda. [...] Però totes aquestes explicacions resulten molt limitades. Jo sé què són les meves cançons». «¿I què són?» «Algunes duren quatre minuts; altres, cinc, i altres, t'ho creguis o no, en duren gairebé onze».

The Cutting Edge 1965-1966 reuneix gravacions inèdites d'estudi, incloent-hi cançons completes, preses falses, assajos i versions alternatives, de les sessions dels tres àlbums esmentats. I es publica en tres formats: l'edició canònica, amb sis cedés (un de dedicat íntegrament a documentar la gravació de la monumental *Like a rolling stone*) i un llibre generós en fotografies i anotacions; l'edició resumida, que consisteix en dos cedés o tres discos de vinil, i l'edició per a col·leccionistes, pensada per satisfer un interès pel personatge i la seva obra que només pot ser descrit en el marc de les patologies clíniques.

L'anomenada *Collector's Edition* consta de 18 cedés que recullen tot el que Dylan va gravar a l'estudi en el període ressenyat. I dins aquest tot hi caben cançons, acords, notes, paraules, ordres, grunyits, bromes, rialles, tos i, en fi, qualsevol so que pugui recollir un micròfon en una sala tancada mentre un grup de músics i enginyers miren de completar una cançó. També s'hi inclouen unes gravacions casolanes fetes en habitacions d'hotel a Londres, Glasgow i Denver.

TIRATGE LIMITAT // L'edició per a col·leccionistes de l'antologia surt a la venda en un tiratge limitat de 5.000 còpies –no hi ha gaire gent al món amb la presència d'ànim necessària per enfrontar-se a 24 preses diferents de *One of us must know (sooner or later)*– i està disponible en exclusiva a través de la web bobdylan.com. ≡

EXPOSICIÓ SOBRE ZONES DE CONFLICTE

La Fundació Suñol reflexiona sobre la mobilitat a Palestina

NATALIA FARRÉ
BARCELONA

Un objecte, una pedra de 22 tones, i un subjecte, un artista de poc més de 60 quilograms. Un origen, Cisjordània, i un destí, Barcelona. Aquestes eren, i són, ja que es tracta d'un *work in progress*, les premisses amb les quals es mou *The artist and the stone*, el projecte artístic amb què Matteo Guidi i Giuliana Racco reflexionen sobre els problemes de la mobilitat en contextos de conflicte i colonització.

La pedra va sortir de Palestina el 26 d'agost i va arribar a Barcelona el 7 de setembre. Sense problemes. El subjecte, l'artista Ibrahim Jawabreh, segueix atrapat a Palestina

després de dues peticions de visat fallit i dos bitllets d'avió perduts. Amb problemes. I vet aquí una de les paradoxes de la mobilitat: 22 tones circulen millor que 60 quilograms. «És més fàcil moure un objecte que un subjecte», sentència Guidi. De tot plegat, de la mobilitat, del procés de treball i de les múltiples reflexions que se'n deriven, parla l'exposició *The artist and the stone*, a la Fundació Suñol fins al 23 de gener.

AL PLA DE PALAU // Arribada la pedra, la idea primigènia era instal·lar-la a Ciutat Vella, a la plaça de la Gardunya o a la de Salvador Seguí. Però 22 tones són massa per a una via pública amb instal·lacions subterrànies

▶▶ Matteo Guidi i Giuliana Racco, sobre les pedres al Pla de Palau.

'The artist and the stone' documenta el trasllat d'Hebron a Barcelona d'una pedra de 22 tones

es. Així que es va optar per partir la peça en 12 trossos i ubicar-ne sis al Pla de Palau i l'altra meitat a la fundació, al costat de la documentació. Quatre dels blocs dificulten l'entrada a la mostra simulant els *checkpoints* del territori palestí. Els altres dos actuen de bancs per poder veure el vídeo «del viatge realitzat per la pedra», que com a metàfora «es projecta directament a la paret, un espai

lliure»; i la cinta en *loop* de Jawabreh que, també com a metàfora, «es visiona en un monitor, tancat en una pantalla», apunta Guidi.

PISCINA I AQUÈDUCTES ROMANS // La resta d'objectes exposats expliquen la gènesi del projecte, que va començar amb una passejada seguint les restes d'un aqüeducte romà amb inici en una piscina, també romana, abandonada a l'àrea d'Hebron i final a Jerusalem. La caminada –«un acte difícil en una zona controlada per diferents autoritats» i «un acte absurd quan un soldat fusell en mà acabava convertint-se en ajuda per trobar el rastre de la construcció», apunta Guidi– es va veure interrompuda per una pedrera. De l'aparició de la pedra i de la petició d'ajuda de Jawabreh per poder viatjar a Barcelona en va néixer *The artist and the stone*. Una iniciativa que ha portat un tros de Palestina a Barcelona sense cap problema. I una iniciativa que ha deixat Jawabreh en uns llargs burocràtics. Coses de la mobilitat en un món globalitzat: flux ininterromput per als béns de consum i ferri control per a les persones. ≡

ROBERT RAMOS